

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Noora Korpela

KORONAKRIISIAJAN UUDET RAHOITUSLÄH- TEET OSAKEYHTIÖLLE

Case metallialan yritys

Liiketalous
2021

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Noora Korpela
Opinnäytetyön nimi	Koronakriisiajan uudet rahoituslähteet osakeyhtiölle
Vuosi	2021
Kieli	suomi
Sivumäärä	46 + 1 liitettä
Ohjaaja	Harri Lehtimäki

Tämän opinnäytetyön aiheena on koronakriisiajan tuomat uudet rahoituslähteet osakeyhtiölle. Toimeksiantajana tutkimukselle oli metallialan keskikokoinen yritys. Toimeksiantaja yrityksen taloudellinen tilanne heikkeni huomattavasti koronakriisin takia. Toimeksiantajayritys halusi selvittää koronakriisin myötä tulleita rahoituslähteitä. Lisäksi tutkittiin sitä, millä perusteilla ja minkä alan yrityksille koronatuukia on myönnetty.

Tutkimuksen tavoitteena oli löytää kohdeyritykselle sopivin koronakriisin tuoma rahoituslähde, jolla yritys selviäisi koronakriisijasta ja takaisi toiminnan jatkumisen myös kriisiajan jälkeen.

Tutkimuksessa käytettiin lähinnä sähköisiä lähteitä, sillä aihe oli niin tuore, ettei siitä löytynyt kirjallisuutta. Tutkimus toteutettiin määrällisenä ja laadullisena tutkimuksena. Tutkimuksen materiaalia saatiin myös yrityksen kirjanpito-ohjelmasta ja toimeksiantajayrityksen toimitusjohtajan haastattelusta.

Tutkimuksen keskeisimpinä havaintoja oli, että koronatuukien hakeminen on haastava ja pitkä prosessi. Tuukia on lisäksi myönnetty erikoisilla ja monen mielestä epäreiluilla perusteilla. Tutkimuksen johdosta toimeksiantajayritys löysi itselleen sopivan rahoituslähteen ja sai Business Finlandilta avustuksen 100 000 euroa.

Avainsanat korona, kriisiaika, rahoituslähteet, osakeyhtiö

ABSTRACT

Author	Noora Korpela
Title	New financial Resources to Limited Company during the Covid Crisis
Year	2021
Language	Finnish
Pages	46 + 1 Appendices
Name of Supervisor	Harri Lehtimäki

The subject of this thesis was new financial sources to limited company during the corona crisis. The research was commissioned by a medium-sized company in the metal industry. The company's financial situation deteriorated due to the corona crisis. The company wanted to find out financial resources what corona crisis had brought on to the market. The research also examined the reasons why and what companies got covid funding.

The aim of the research was to find right covid crisis financial source to the client company. With that financial source, case company can survive the period of the corona crisis and the funding can secure the continuation of operations even after the crisis.

The research used mainly internet sources, because the topic was so recent that no literature was found of it. The research was conducted using both quantitative and qualitative research. The research material was also obtained from the company's accounting program and an interview with the company's CEO.

The main findings of the research were that applying for covid relief funding is a challenging process. The funding has been accepted based on unusual reasons and many people thinks that the criteria were unfair. As a result of the research, the client company found a suitable financial source and received 100 000 euros a corona relief funding from Business Finland.

Keywords corona, time of crisis, resource of funding, limited company

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	8
1.1	Tutkimuksen tausta ja aikaisemmat tutkimukset.....	9
1.2	Tutkimusongelma ja aiheen rajaus.....	9
1.3	Tutkimuksen tavoitteet ja kulku.....	10
1.4	Tutkimusmenetelmät ja tiedonkeruu.....	11
2	KORONAKRIISIAJAN VAIKUTUKSET YRITYSTOIMINTAAN.....	12
3	OSAKEYHTIÖ.....	15
3.1	Kohdeyritys.....	16
3.2	Osakeyhtiön rahoituslähteet.....	17
4	KORONAKRIISIN TUOMAT UUDET RAHOITUSLÄHTEET.....	22
4.1	Pankkilainat.....	23
4.2	Finnvera.....	23
4.2.1	Finnvera lainatakaus.....	23
4.2.2	Finnvera käyttöpääomalaina.....	24
4.3	Business Finland.....	25
4.3.1	Business Finland TKI-laina.....	25
4.3.2	Business Finland kehittämisavustus.....	26
4.3.3	Business Finland esiselvitysavustus.....	27
4.4	Valtiokonttori.....	27
4.4.1	Valtiokonttorin kustannustuki.....	28
4.5	TYEL- YEL-maksuajan pidennys.....	28
4.6	Muut tuet.....	29
5	TUTKIMUSTULOKSET.....	31
5.1	Aineiston keruu.....	31
5.2	Rahoituslähteiden sopivuus.....	31
5.3	Haastattelu.....	34

5.4	Koronatukien myöntämisperusteet.....	36
5.5	Tutkimuksen luotettavuus	39
6	YHTEENVETO	40
6.1	Toimeksiantajan saama hyöty	42
6.2	Jatkotutkimusehdotukset	42
	LÄHTEET	43
	LIITTEET	47

KUVIO- JA TAULUKKOLUETTELO

Kuvio 1. Teollisuuden uudet tilaukset. (Tilastokeskus 2021).	13
Kuvio 2. Yrityksen pääomalajit. (Knüpfer, Puttonen 2018, 32).	18
Kuvio 3. Yrityksen rahoitusmuotojen tuotto- ja riskiodotukset (Knüpfer, Puttonen 2018, 44).	20
Kuvio 4. Business Finland tuet yrityskoko luokittain. (Business Finland 2021).	39
Taulukko 1. Oman ja vieraan pääoman vertailu (Knüpfer, Puttonen 2018, 33).	19
Taulukko 2. Ulkoisen rahoituksen lähteet. (PK-Yritysbarometri syksy 2020 34).	21
Taulukko 3. Kohdeyrityksen rahoituksen tarve	32
Taulukko 4. Business Finland tuet toimialoittain. (Ranta 2020).	37
Taulukko 5. Business Finland tuet alueittain. (Business Finland 2021).	38

LIITELUETTELO

LIITE 1. Haastattelukysymykset

1 JOHDANTO

Koronavirus lähti leviämään joulukuussa vuonna 2019 Kiinasta. Ensimmäinen koronavirustapaus tuli Suomeen vuoden 2020 alussa. Siitä alkoi Suomessa poikkeuksellinen aikakausi. Suomessa julistettiin poikkeustila ja alkoivat rajoitustoimenpiteet. Poikkeustilassa asetettiin kokoontumisrajoituksia, julkisia tiloja suljettiin, tapahtumia peruttiin, kouluja ja työpaikkoja siirrettiin etätyöskentelyyn ja tehtiin myös muita suuria toimenpiteitä. Näillä yritettiin hillitä koronaviruksen hallitsematon leviäminen. Rajoitukset toimivat ja koronaviruksen leviämistä saatiin hallittua. Koronavirus vaikutti jokaisen ihmisen arkeen, mutta eniten se vaikutti yrittäjiin. (Tilastokeskus 2021; Valtioneuvosto 2020.)

Koronaviruksella on suuria vaikutuksia yritysten liiketoimintaan. Suomen hallitus on pyrkinyt turvaamaan toimenpiteillään yritysten toiminnan jatkumisen myös koronakriisiajan jälkeen. Hallitus on tuonut markkinoille uusia avustuksia, tukia, rahoituksia, maksuajan pidentämissä ja lainoja, joita yritys voi hakea. Näitä on voinut hakea Business Finlandilta, Valtioneuvostolta, ELY-keskukselta, Kelalta, vakuutusyhtiöiltä ja Finnveralta. Yrityksen koko, yritysmuoto ja toimiala määrittelevät, mitä tukia yritys voi hakea. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021.)

Koronavirus on luokiteltu maailman terveysjärjestön mukaan pandemiaksi. Pandemia tarkoittaa epidemiaa, joka on levinnyt ympäri maailman. Koronavirus tarttuu helposti ihmisestä toiseen ja aiheuttaa flunssan tapaisia oireita, kuten kuumetta, nuhaa, yskää, väsymystä ja lihassärkyä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2021.)

Tämän opinnäytetyön toimeksiantaja on metallialan keskikokoinen yritys, johon koronakriisi on vaikuttanut huomattavasti. Kohdeyritys on perustettu vuonna 1997 ja toimii Etelä-Pohjanmaan alueella. Yritys työllistää noin 13 henkilöä (2019), mutta sesonkiaikana työntekijöitä voi olla yli 20. Lisäksi yritys käyttää säännöllisesti alihankintana kahta yritystä. Yrityksen liikevaihto on noin kaksi miljoonaa euroa (2019). Yritys on toiminut jo yli 20:n vuoden ajan ja toiminta on ollut vakaalla

pohjalla, mutta koronakriisi on onnistunut horjuttamaan yrityksen liiketoimintaa. Yrityksellä oli varoja säästöissä, mutta ne alkavat olla käytetty ja yritys etsii sopivinta ja parhaita koronakriisiajan tuomaa rahoitusvaihtoehtoa.

1.1 Tutkimuksen tausta ja aikaisemmat tutkimukset

Opinnäytetyön aihe syntyi, kun kohdeyritys kaipasi lisätietoa koronakriisiajan tuomista uusista rahoituslähteistä ja edellytyksistä niiden hakemiseen.

Koronakriisi ei ole vielä ohi, joten siitä ei ole ehditty tehdä vielä montaa tutkimusta. Kuitenkin tämän tutkielman edetessä tutkimuksia aiheesta on alkanut ilmestyä. Tutkimusta aloittaessa Google Scholarin hausta löytyi alussa vain muutamia tutkimuksia koronan vaikutuksista. Yksi niistä käsitteli korona-ajan rahoituslähteitä. Tämä on Seinäjoen ammattikorkeakoulusta Kettusen, Mäkipelkolan ja Kattajavirran (2020) tutkimus koronakriisin vaikutuksista Etelä-Pohjanmaan yritysten liiketoimintaan. Tutkimus toteutettiin kyselylomakkeella, johon oli vastannut 163 henkilöä eri yrityksistä. Kyselyssä kysyttiin koronakriisin vaikutuksista yritysten liiketoimintaan ja haetuista sekä saaduista avustuksista. Tutkielman ollessa lähes valmis tutkimuksia löytyi jo enemmän. Lapin ammattikorkeakoulusta Keltti (2020) on kirjoittanut opinnäytetyön aiheesta Yksinyrittäjien korona-avustuksen hakuprosessista. Tässä opinnäytetyössä tutkittiin yksityrittäjän korona-avustuksen hakemista Tornion kaupungilta ja muilta niitä myöntäneiltä yrityksiltä.

1.2 Tutkimusongelma ja aiheen rajaus

Kohdeyritys on osakeyhtiö, joten tutkimus on rajattu käsittelemään vain osakeyhtiölle tulleita rahoituslähteitä. Rahoituslähteistä käsitellään vain koronakriisin tuomia uusia rahoituslähteitä. Lisäksi tutkitaan korona-ajan lainarahoituksia ja millä perusteilla niitä myönnetään koronakriisin aikana pankista, Finnveralta tai Business Finlandilta, kun yrityksen liiketoiminnan jatkumisesta ei ole varmuutta. Tutkittiin myös, mitä kustannustukia Valtiokonttori myöntää ja mitkä ovat edellytykset niiden hakemiseen. Edellisten lisäksi tässä työssä käsitellään Business Finlandin

myöntämät esiselvitysrahoitus, kehittämisavustus ja TKI-laina liiketoiminnan häiriötilanteisiin ja näiden hakemisen edellytykset. Tutkimuksessa käsitellään, myös työeläkeyhtiöiden myöntämää pidempää maksuaikaa TYEL- ja YEL-maksuille. Vielä yhtenä alueena tässä tutkimuksessa käsitellään muita tukia, joita yrittäjät ovat voineet hakea. Näiden rahoituslähteiden pohjalta tarkastellaan, mikä on sopivin koronakriisiajan rahoituslähde kohdeyritykselle. Tutkimuskysymykseni ovat siis seuraavat:

- Mitä eri rahoituslähteitä on tullut osakeyhtiölle koronakriisiaikana?
- Mikä rahoituslähde on sopivin kohdeyritykselle?

Tässä työssä sivutaan myös sitä, millä perustein ja minkä alan yrityksille koronakriisiajan avustuksia on myönnetty. Muiden aiheiden ohella tutkimuksessa käsitellään yleisesti koronakriisiaikaa ja sen vaikutuksia yritysten liiketoimintaan.

1.3 Tutkimuksen tavoitteet ja kulku

Tutkimuksen tavoitteena on löytää kohdeyritykselle sopivin korona-ajan tuoma rahoituslähde, jolla yritys selviää koronakriisijasta ja takaa toiminnan jatkumisen myös kriisiajan jälkeen.

Tutkimus koostuu kuudesta pääluvusta. Toisessa luvussa kerrotaan laajemmin, miten koronakriisiaika on vaikuttanut yritysten liiketoimintaan. Kolmannessa luvussa kerrotaan yleisesti osakeyhtiöstä. Neljännessä luvussa kerrotaan koronakriisiajan tuomista uusista rahoituslähteistä ja tarkemmin korona-ajan tuomista lainoista, tuista ja avustuksista, rahoituksista sekä TYEL- ja YEL-maksuajan pidentämisestä. Viidennessä luvussa raportoidaan tutkimuksen tulokset ja analysoidaan tutkimusta sekä sen luotettavuutta. Kuudennessa luvussa esitellään tutkimuksen pohjalta tehdyt johtopäätökset ja jatkotutkimusehdotukset.

1.4 Tutkimusmenetelmät ja tiedonkeruu

Tutkimuksessa haastatellaan kohdeyrityksen toimitusjohtajaa. Haastattelulle laaditaan alustava rakenne, mutta haastattelussa pystytään esittämään lisäksi tarkentavia kysymyksiä. Lisäksi tutkimuksessa käytetään kohdeyrityksen kirjanpito-ohjelmasta saatuja tietoja, joita on käytetty laina-, rahoitus-, avustus-, ja kustannustukilaskureissa. Tutkimus perustuu laadulliseen sekä määrälliseen tutkimusmenetelmään. Tämän vuoksi tutkimusmenetelmäksi valikoituu kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä yhdessä. Kvantitatiivista ja kvalitatiivista tutkimusta käytetään rinnakkain, kun halutaan laajentaa tutkimustulokset koskemaan koko aineistoa. Kvantitatiivisella tutkimuksella voidaan käsitellä numeroita ja kvalitatiivisella niiden merkitystä. Määrällinen tutkimus eli kvantitatiivinen tutkimus valikoituu, sillä tutkimuksessa käytetään ja analysoidaan lukuja, joka on tyyppillistä kvantitatiiviselle tutkimukselle. Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus valikoituu, koska tutkimuksessa toteutuu haastattelu, jossa on kerätty kohdeyrityksen toimitusjohtajan omia kokemuksia ja mielipiteitä. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa asioita ei voi mitata määrällisesti ja sillä pyritään kuvaamaan todellisen elämän tilanne. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2009, 136-137, 139-140, 160-161.)

Tutkimuksen lähteinä käytetään suurimmaksi osaksi sähköisiä lähteitä, sillä aihe on tuore, eikä siitä ole vielä kirjoitettu kirjoja tai muuta tiedekirjallisuutta. Lisäksi tutkimuksessa toteutetaan haastattelu, jossa kohdeyrityksen toimitusjohtajalla on ollut mahdollisuus kertoa omia kokemuksiaan koronakriisiajan vaikutuksista sekä yrityksen taloudellisesta tilanteesta.

2 KORONAKRIISIAJAN VAIKUTUKSET YRITYSTOIMINTAAN

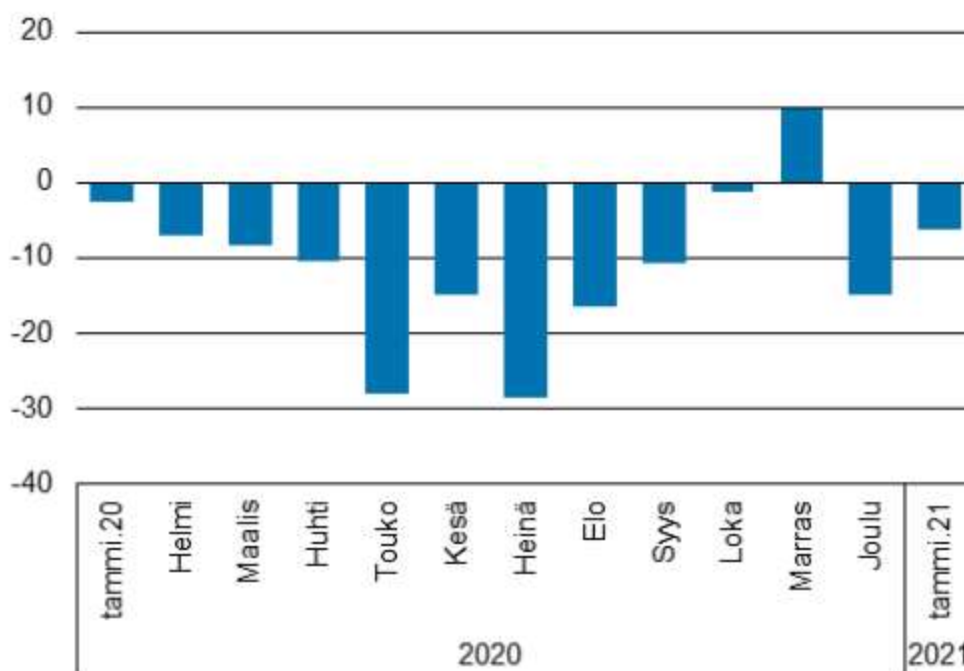
Koronakriisiaika on vaikuttanut huomattavasti yritysten liiketoimintaan. Suurimmalle osalle yrityksistä koronakriisi on aiheuttanut tulon menetystä, mutta osalle koronakriisi on tuonut lisätuloja. Koronakriisin vaikutukset yritykseen riippuvat yrityksen toimialasta. Ravintola- ja matkailualalle koronakriisi on aiheuttanut paljon ahdinkoa ja jopa konkurssseja. Ravintoloita ja hotelleja on jouduttu sulkemaan koronan leviämisen estämiseksi ja ihmisten matkustamista on jouduttu rajoittamaan. Kaupanalalla myynti on taas hieman noussut koronakriisin myötä. Kohdeyritys on metallialan yritys eli se toimii teollisuuden toimialalla. Teollisuuden toimialalla tuotanto on ollut hieman laskussa, mutta teollisuuden tilanne oli jo heikko ennen koronakriisin vaikutuksia. Investoinnit metalliteollisuudessa ovat myös olleet jatkuvassa laskussa koronakriisin aikana. (Tilastokeskus 2021.)

Koronakriisin alkuvaiheessa keväällä 2020 yksityishenkilöiden luottamus talouteen romahti ja kuluttaminen väheni roimasti. Kesän 2020 aikana talouskehitys meni parempaan suuntaan, mutta taas syksyllä 2020 taloustilanne alkoi huononemaan. Vuoden 2021 aikana on uskottu kuluttajien luottamuksen talouteen palautuvan. Mikäli koronatilanne jälleen pahenee ja pitkittyy, se voi vaikuttaa negatiivisesti kuluttajien luottamukseen. Jos kuluttajilla ei ole luottamusta talouteen, eivät he uskalla investoida ja tämä vaikuttaa negatiivisesti yritysten talouteen. Yritystoiminnan osalta eivät tulevaisuuden näkymät myöskään ole kovin lupaavat. Teollisuuden toimialalla on myös luottamus yrityksiin ollut laskussa koronakriisin myötä. Myös vireille laitettujen konkurssien määrä on noussut, mutta vielä tähän mennessä ei ole nähty merkittävää konkurssiaaltoa. (Tilastokeskus 2021.)

Kuten kuvioista 1 nähdään uudet tilaukset teollisuuden toimialalla ovat olleet laskussa jokaisena kuukautena vuonna 2020 paitsi marraskuussa. Silloin tilausten määrä kasvoi vuoteen 2019 verrattuna. Kokonaisuudessaan koronavuoden aikana uusien tilausten määrä laski 11,4 prosenttia vuoteen 2019 verrattuna. Metallite-

ollisuudessa uusien tilausten määrä laski vuoden 2020 aikana 10 prosenttia. Vuoden 2021 tilausten määrän ennustetaan myös pysyvän laskussa (Tilastokeskus 2021.)

Teollisuuden uusien tilausten vuosimuutos (%)

Kuvio 1. Teollisuuden uudet tilaukset. (Tilastokeskus 2021).

Yrityksen toimitusjohtaja muistelee koronakriisin alkuvaiheita keväältä 2020: ”Yritykseni on toiminut jo 20 vuoden ajan, eikä edes yrityksen perustamisvaiheessa työmaakalenterit ole olleet yhtä tyhjä kuin silloin. Ei olisi ikinä uskonut tällaisen tilanteen tulevan eteen. Puhelimeen sateli peruutuksia useilta eri työmailta ja työmaita laitettiin tauolle odottamaan tilanteen rauhoittumista. Työntekijöitä piti lomauttaa ja en saanut nostettua itselleni palkkaa. Pahinta oli, kun kukaan ei tiennyt kauanko tämä tilanne tulee kestämään ja, miten tällaisessa tilanteessa tulisi toimia.” (Kohdeyrityksen toimitusjohtaja 2021.)

Koronakriisin aikana yritysten luottokelpoisuus on heikentynyt ja pankit ovat tiukentanut pankkitoimintansa sääntelyä. Koronatilanteen myötä kuitenkin yritysten ulkopuolisen rahoituksen määrä on lisääntynyt. Pk-yritysbarometrin mukaan lähes joka toisella on lainaa pankista tai muusta rahoituslaitoksesta. Pk-yrityksellä tarkoitetaan yritystä, jossa työskentelee alle 250 työntekijää, sen liikevaihto on alle 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumman 43 miljoonaa euroa (Tilastokeskus Pk-yritys.) Rahoituksen saatavuus on parantunut koronavuoden aikana ja rahoitusta ottaneiden määrä kasvanut. Koronan myötä tulleet julkiset tukitoimet ovat lisänneet niiden saatavuutta. Vuoden 2020 aikana jopa 32 prosenttia suomalaisista yrityksistä kertoi hakeneensa ulkoista rahoitusta liiketoiminnalleen. (PK-Yritysbarometri syksy 2020 31.)

Koronakriisin aikana keskiarvoisesti pk-yritysten kassatilanne on heikentynyt. Korona-aikana noin joka viides yrityksistä on kertonut, että niillä on ollut ongelmia hoitaa yrityksen maksut ennen niiden eräpäivää. Luku on noussut keväästä kuusi prosenttia. Maksuvaikeudet ovat lisääntyneet etenkin kasvuhakuisilla yrityksillä. Uusien yritysten maksuvaikeudet ovat lisääntyneet vanhojen yritysten kanssa samassa suhteessa. (PK-Yritysbarometri syksy 2020 35.)

Koronakriisiaikaa voidaan verrata 1990-luvun lamaan. Silloin koettiin Suomen historian pahin työttömyystilanne ja työttömiä oli pahimmallaan jopa yli 16 prosenttia työvoimasta vuonna 1994. Ennen koronakriisin alkua helmikuussa 2020 työttömyysaste Suomessa oli vain 7,4 prosenttia ja Suomen työmarkkinat olivat paremmassa kunnossa kuin vuosiin aiemmin. Koronan johdosta on arvioitu, että jopa yli kymmenen prosenttia työvoimasta voi joutua lomautetuiksi. Lama 1990-luvulla alkoi hitaasti taantuen ja myös siitä toipuminen oli hidasta, kun taas koronakriisin vaikutukset olivat erittäin rajut yhdellä kertaa. Ilkka Kaukoranta (2020) uskoo Suomen toipuvan korona-ajasta paremmin kuin 1990-luvun lamasta, koska lama-aikana Suomen valtioilla oli välitön kassakriisi, eikä näin ollen valtio pystynyt tukemaan yrityksiä toisin kuin nyt. Koronakriisin myötä valtio on tarjonnut yrityksille tukia ja avustuksia. (Turunen 2020.)

3 OSAKEYHTIÖ

Osakeyhtiö on yleisin yritysmuoto Suomessa. Osakeyhtiöt koostuvat osakkeista ja yhtiön omistus jakaantuu osakkeiden suhteessa. Tämän vuoksi ne soveltuvat hyvin myös monen henkilön omistettavaksi. Osakeyhtiöt voivat olla julkisia, jolloin kuka tahansa voi ostaa heidän osakkeitansa tai yksityisiä osakeyhtiöitä, jolloin osakkeita ei myydä julkisesti. Osakeyhtiön toimielimiä ovat hallitus, yhtiökokous ja toimitusjohtaja. (Yrittäjät 2019). Tämän opinnäytetyön toimeksiantaja on yksityinen osakeyhtiö, jossa yrityksen toimitusjohtaja omistaa koko osakekannan.

Osakeyhtiön voi omistaa yksi tai useampi oikeussubjekti eli luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö eli toinen yhtiö. Osakeyhtiö on siis oikeushenkilö, joka tarkoittaa sitä, että osakeyhtiö voi tehdä sopimuksia, omistaa tavaroita ja ottaa laina. Yhtiön varat ovat omalla pankkitilillä. Osakeyhtiö on pääomayhtiö eli osakkeiden omistajat vastaavat yrityksen velvoitteista esimerkiksi veloista vain heidän sijoittaman pääoman verran. Konkursstilanteessa ei ole siis vaikeuksissa omistajat vaan itse osakeyhtiö. Omistajat menettävät vain yritykseen sijoitetut varat elleivät ole olleet takaamassa henkilökohtaisia lainoja. Tämän vuoksi osakeyhtiö ei sisällä niin suuria riskejä kuin henkilöyhtiö, jossa omistajat vastaavat yhtiön velvoitteista henkilökohtaisesti. (Osakeyhtiö lyhyesti 2021.)

Vuoden 2019 lakiuudistuksen jälkeen osakeyhtiöllä ei tarvitse olla osakepääomaa, aiemmin se on ollut vähintään 2500 euroa. Osakeyhtiö on verovelvollinen ja sen pitää maksaa yhteisöveroa yhtiön tuloksesta 20 prosenttia. Lisäksi osakeyhtiö on arvonlisäverovelvollinen, jos sen liikevaihto ylittää 15 000 euroa vuodessa. Osakeyhtiön omistajat maksavat veroa heidän nostamistansa palkoista tai osingoista, jotka jaetaan ansio- ja pääomatuloveroon. Osakeyhtiöillä tulee olla kahdenkertainen kirjanpito ja yhtiön tulee laatia tilinpäätös. Tilinpäätöksen laajuus, sisältö ja tilintarkastus riippuvat yrityksen kokoluokasta. (Osakeyhtiö lyhyesti 2021.)

3.1 Kohdeyritys

Kohdeyritys on perustettu vuonna 1997 Etelä-Pohjanmaalla. Yritys työllistää noin 8 henkilöä (2020), mutta kesällä sesonkiaikana työntekijöitä voi olla paljon enemmän. Yritys käyttää säännöllisesti alihankintana kolmea 1–3 henkilöä työllistävää yritystä. Yrityksen liikevaihto on vajaa kaksi miljoonaa euroa (2020). Yritys toimittaa ja asentaa tuotteita kaikkialle Suomeen. Yrityksen päätoimialana on aitojen, porttien ja puomien asennustyöt. Näiden lisäksi yritys tarjoaa öljyterminaalien rakentamis-, kunnossapito- ja käyttöpalveluita, jotka ovat yrityksessä laitettu apu-toiminimen alle. Yrityksen toimialaluokitus on muiden metallituotteiden valmistus (TOL 25990).

Kohdeyritys toimii ympäri Suomen ja toimittaa jokaiselle työmaalle materiaalit, hoitaa kaivuu ja asennustyöt, perustukset ja lopussa maisemoinnin, materiaalin ja maan poisviennin sekä suorittaa tarkastuksen kierroksen projektin tilaajan kanssa. Kohdeyrityksen toimitusjohtaja pitää tätä kilpailuetuna, sillä kilpailijoilla asiakkaat joutuvat hankkimaan toiselta toimijalta perustukset, materiaalit ja lopun maisemoinnin. Öljyterminaalien rakentamis-, kunnossapito- ja käyttöpalveluissa projektit ovat usein suurempia ja useimmiten yritys suorittaa projektin alusta loppuun asti vain tietyiltä osa-alueilta.

Kohdeyrityksen yhteistyökumppanina toimii aitavalmistaja Puolasta, automaattiporttivalmistaja Saksasta ja suomalaisia asennus- ja hitsausyrityksiä sekä sähköalan urakointi-, huolto-, ja kunnossapito-yritys. Kohdeyrityksen pääasiallisia asiakkaita ovat energiateollisuusyritykset, prosessiteollisuuden yritykset, kemikaaleja varastoivat yritykset, kaupungit, kunnat, teollisuusyritykset ja rakennusliikkeet. Energiateollisuuden yrityksissä jalostetaan ja varastoidaan polttoaineita sekä muita nestemäisiä kemikaaleja. Prosessiteollisuuden yritykset jalostavat polttoaineita ja kemiallisia nesteitä eteenpäin. Näiden alojen yrityksille kohdeyritys tekee projekteja liittyen polttoaineiden ja kemiallisten aineiden turvalliseen siirtoon ja

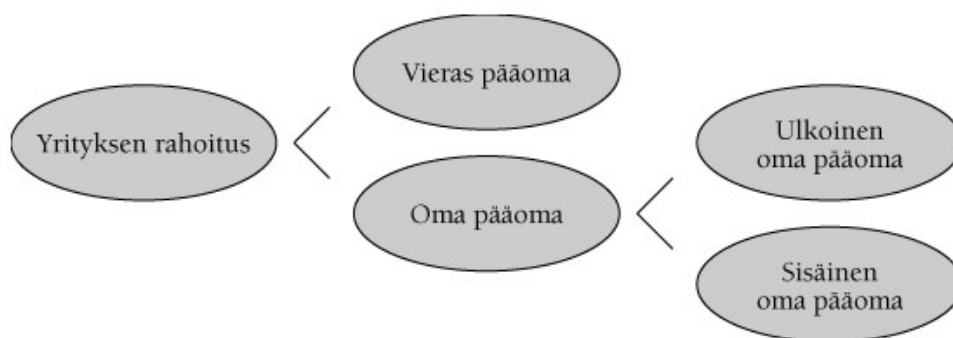
varastointiin. Kaupungit ja kunnat tilaavat erilaisia aitoja ja portteja kohdeyritykseltä. Myös muille teollisuus- rakennusyrityksille rakennetaan paljon aitoja ja portteja.

Kohdeyrityksen toimitusjohtaja seuraa päivittäin yrityksensä taloutta. Hän seuraa kassavirtoja, paljonko on laskutettu tai paljonko ollaan laskuttamassa. Yrityksen toimitusjohtaja hoitaa myös suurimmat tilaukset yritykselle. Yritykselle tulevat ostolaskut tarkistetaan päivittäin ja ne maksetaan myös eräpäivään mennessä. Yrityksellä on palkattuna oma talousalanasantuntija, joka huolehtii yrityksen palkanmaksusta, kirjanpidosta ja muista toimiston yleisistä tehtävistä

3.2 Osakeyhtiön rahoituslähteet

Yrityksen rahoitus on yksi keskeisimpiä alueita yrityksen liiketoiminnassa ja se pitää suunnitella yrityksessä tarkkaan. Yritysrahoitusta on harkittava, sillä yrityksen toiminta ei aina ole voitollista ja silloinkin kulut pitää saada katettua. Koronakriisi on ollut oiva esimerkki siitä, että liiketoiminta voi äkillisesti heikentyä ja varalle jätetyt voitot voivat tulla käyttöön. Lisäksi yritys voi joutua miettimään uusia rahoituslähteitä. Yritykset voivat hankkia liiketoiminnan rahoittamiseksi rahoitusta monista eri rahoituslähteistä. Tässä kappaleessa esitellään pääoman eri muotoja ja kuvataan yritysten rahoitusmarkkinoiden toimintaa.

Yrityksen oma pääoma voidaan jakaa sisäiseen ja ulkoiseen pääomaan kuten kuviossa 2 näytetään. Ulkoinen pääoma tarkoittaa osakeannilla tullutta pääomaa eli osakkeiden myynnistä tullutta pääomaa. Sisäinen pääoma taas tarkoittaa tulorahoituksella kertynyttä pääomaa eli liiketoiminnan voitosta tullutta kassavirtaa. Suomalaiset teollisuusyritykset ovat taserakenteeltaan yleensä heikkoja, eli yrityksen rahoitus on rakennettu suurimmaksi osaksi ulkoisella pääomalla. Ajan mittaan yritysten pääoman osuus taseessa on kasvanut. Oman pääoman osuutta yrityksen taseesta voidaan mitata omavaraisuusasteella. (Knüpfer, Puttonen 2018, 32.)

Kuvio 2. Yrityksen pääomalajit. (Knüpfer, Puttonen 2018, 32).

Yrityksen investoinneille asetetaan tuottovaatimus ja sen tulee perustua investoinnin rahoitukseen käytettävän pääoman kustannuksiin. Investointiin sitoutu- neella pääomalla on aina oma hintansa huolimatta siitä, mistä rahoituslähteistä pääoma on peräisin. Pääoman hinnan voi ajatella yritykseen sijoittaneiden tuotto- vaatimukseksi. Yritykseen sijoittajia ovat omistajien lisäksi esimerkiksi pankit, piensijoittajat, sijoitusrahastot ja eläkesäätiöt. (Knüpfer, Puttonen 2018, 32.)

Taulukko 1 vertailee oman ja vieraan pääoman etuja ja haittoja. Vieraalla pää- omalla on omat hyvät puolensa, mutta myös omalla pääomalla on etunsa. Oman pääoman rahoitus antaa sijoittajille äänioikeuden yhtiökokouksessa, mutta yrityk- sen konkurssitilanteessa omistajan asema on heikoimmassa roolissa. Yrityksen tehnyttä voittoa jaettaessa omistajan tilanne on kaksijakoinen. Omistajalle pysty- tään maksamaan osinkoa vain, jos yritykselle on jäänyt korkojen ja verojen jälkeen rahaa. Vieraan pääoman rahoitus taas ei riipu yrityksen tekemästä tuloksesta, vaan velallinen joutuu aina maksamaan korkonsa takaisin velkojalle. Tällöin lainan- antajan riski on pienempi, mutta myös tuotot ovat pienemmät, sillä vaikka yritys tekisi kuinka hyvää tulosta se ei maksa sovittua suurempaa korkoa velkojalle. Oman pääoman rahoitukseen sisältyy suurempia riskejä, mutta myös isompia tuotto-odotuksia. Kun taas yrityksen näkökulmasta oma pääoma on kalliimpaa kuin vieras pääoma, koska oman pääoman tuottovaatimus on riskin vuoksi vieraan pääoman tuottovaatimusta isompi. (Knüpfer, Puttonen 2018, 33.)

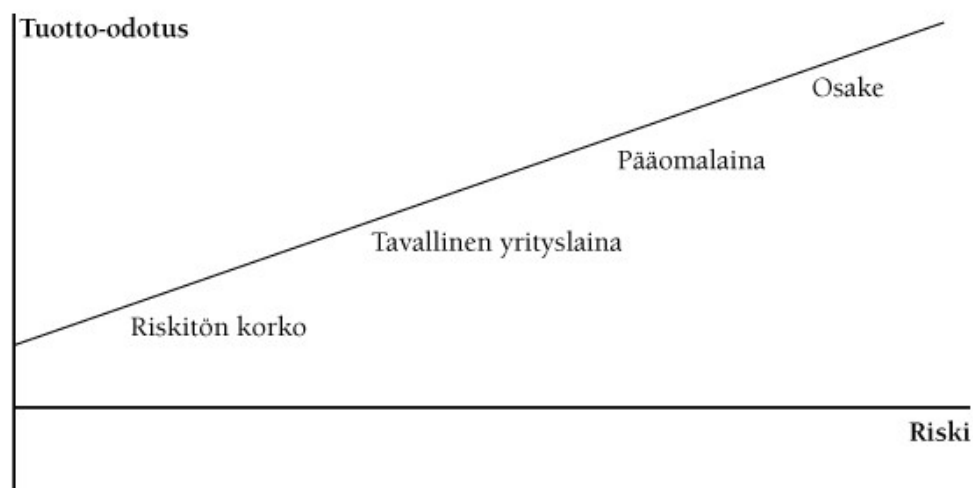
	Oma pääoma	Vieras pääoma
Etuoikeusasema konkurssissa	Maksetaan viimeisenä	Ennen omaa pääomaa
Velvollisuus maksaa tuottoa	Ei ole	Sopimusoikeudellinen velvollisuus
Tuotto ja riski	Korkea riski ja korkea tuotto	Pieni riski ja pieni tuotto
Äänioikeus	Kyllä	Ei
Pääoman palautus	Ei yleensä palauteta	Takaisinmaksu lainasopimuksen mukaan

Taulukko 1. Oman ja vieraan pääoman vertailu. (Knüpfer, Puttonen 2018, 33).

Tulorahoituksella ei ole kustannusta, sillä rahoitus ei tule sijoittajilta. Liiketoiminnan voittovaroina tullutta tulorahoitusta ajatellaan usein ilmaisena. Se ei kuitenkaan pidä täysin paikkaansa, koska rahoituksella on olemassa vaihtoehtokustannus. Yritys voisi esimerkiksi maksaa voiton osinkona ja omistajat taas voivat sijoittaa rahat tuottavasti. Tulorahoituksen etuna muihin rahoituslähteisiin nähden on, että sen hankkimisesta ei aiheudu liikkeellelaskukustannuksia. (Knüpfer, Puttonen 2018, 35.)

Välirahoituksella tarkoitetaan rahoitusta, jossa on oman ja vieraan pääoman piirteitä. Välirahoitus ei siis ole omaa- tai vierasta pääomaa, vaan sisältää molempien rahoitusten eri ominaisuuksia. Tällaisia ovat optio-, vaihtovelkakirja- ja pääomalaina. Optiolaina tarkoittaa yrityksen liikkeelle laskemaa lainaa ja silloin sijoittaja saa velkakirjan mukana yhden tai enemmän optiotodistuksen. Optiotodistuksella sijoittajalla on mahdollisuus ostaa yrityksen osakkeita etukäteen sovitulla hinnalla. Optiolainan velkakirja maksetaan yleensä takaisin yhdessä erässä lainan lopussa. Siitä maksetaan yleensä alhaisempaa korkoa, mutta sijoittajalle alhainen korko kompensoituu mahdollisena osakekurssin nousuna. Vaihtovelkakirjalaina on sijoittajan liikkeelle laskema velkakirja, jonka voi vaihtaa yrityksen osakkeisiin. Osakkeiden vaihdossa velkoja luopuu korkojen ja pääoman saamisesta sekä tulee yrityksen yhdeksi omistajaksi. Pääomalaina voidaan rinnastaa omaan pääomaan, koska lainalle voidaan maksaa korkoa ja pääomaa takaisin, jos yritykselle jää katetta sidotulle pääomalle. Pääomalaina ei ole tavallista omaa pääomaa, koska siihen ei

sisälly esimerkiksi äänioikeutta. Pääomalananehdot riippuvat, kuinka lähellä lainan lopullinen kustannus on oman pääoman kustannusta. (Knüpfer, Puttonen 2018, 42–45.) Kuvio 3 kuvaa eri rahoitusmuotojen riski- ja tuotto-odotuksia.

Kuvio 3. Yrityksen rahoitusmuotojen tuotto- ja riskiodotukset (Knüpfer, Puttonen 2018, 44).

Ulkoinen rahoitus on yleisintä kohdeyrityksen toimialalla eli teollisuuden toimialalla, jossa sitä on noin 62 prosentilla. Teollisuusyrityksissä rahoitusta käytetään useimmiten koneiden, kaluston ja rakentamisen investointeihin. Teollisuusyrityksissä rahoitusta käytetään myös kehittämishankkeisiin kuten henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja yrityksen käyttöpääomaksi kasvuun tai kansainvälistymiseen. (PK-Yrity sbarometri syksy 2020 31–33.)

Taulukosta 2 nähdään teollisuus alan yritykset hakevat rahoitusta useimmiten pankeista. Huomioitavaa on myös, että teollisuus alan yritykset ovat muita toimialoja kiinnostuneempi Finnveran rahoituksista. Korona-ajan poikkeusoloi-
rahoitusta myöntäneet Finnvera, ELY-keskus ja Business Finland ovat yleistyneet. (PK-Yrity sbarometri syksy 2020 34.)

	Pankki	Rahoitusyhtiö	Finnvera	ELY-keskus	Business Finland	Yksityinen henkilösijoittaja	Pääomasijoitusyhtiö	Vakuutusyhtiö	Tesi	Joukkorahoitus	Velkakirjat	Listautuminen	Pikaluottoyhtys
Kaikki yritykset	62	23	18	19	26	9	8	3	1	2	0	0	1
Toimialoittain													
Teollisuus	71	27	24	18	33	8	8	2	0	4	0	0	1

Taulukko 2. Ulkoisen rahoituksen lähteet. (PK-Yritysbarometri syksy 2020 34).

4 KORONAKRIISIN TUOMAT UUDET RAHOITUSLÄHTEET

Koronaviruksella on ollut suuria vaikutuksia yritysten liiketoimintaan. Usealle yritykselle koronakriisi on tuonut maksuvaikeuksia, koska tilaukset ovat vähentyneet huomattavasti. Suomen hallitus on reagoinut yrityksiin ahdinkoon ja pyrkinyt turvaamaan yritysten toiminnan jatkumisen myös koronakriisiajan jälkeen. Hallituksen toimenpiteinä on ollut tuoda markkinoille uusia rahoituslähteitä. Niitä ovat avustukset, erilaiset tuet, muut rahoitukset, maksuajan pidentäminen sekä helpommin myönnettyt lainat. Näitä ovat myöntäneet Business Finland, Valtioneuvosto, ELY-keskus, Kela, vakuutusyhtiöt ja Finnvera. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021.)

Yritystoiminnan ajautuessa kriisiin rahoituksen merkitystä ei voi liikaa korostaa. Yrityksen rahoitus tärkeä osa yrityksen kassavirtaa varsinkin kriisitilanteessa, jolloin yrityksen liiketoiminta ja tulot pienenevät. Yrityksen joutuessa kriisiin on toimittava nopeasti ja aloitettava olemassa olevien rahoitusjärjestelyjen uudelleen neuvottelut sekä niiden järjestelyt. Haastavissa ja pitkään kestävässä kriisitilanteissa tämä ei kuitenkaan riitä ja yrityksen on etsittävä uusia rahoitusvaihtoehtoja. (Vaahtera M. 2020.)

Tavallisessa tilanteessa liiketoiminnan rahoitusta ennustetaan, tutkitaan ja siihen varaudutaan useiden vuosien päähän rahoitushetkestä. Koronakriisin ympäristö on kuitenkin poikkeuksellinen, jossa lisärahoitus on monelle liiketoiminnalle elinehto ja rahoitus on saatava nopeasti. Kriisitilanteessa pitäisi tehdä huolellinen analyysi kassavirrasta. Sen avulla voidaan suunnitella pääomanriittävyttä ja siihen edellytetyjä rahoitusratkaisuja. Analyysissa voidaan käyttää esimerkiksi kassavirtaa, kiertonopeuksia ja maksuvalmiutta mittaavia tunnuslukuja. Nopealla reagoinnilla ja suunnittelulla voidaan turvata yrityksen tulevaisuus. (Vaahtera M. 2020.)

4.1 Pankkilainat

Tavallisessa tilanteessa yrityksen liiketoiminta rahoitetaan velkakirjalinoilla tai tili-limiitillä Suomessa. Näistä neuvotellaan pankissa ja rahan saaminen edellyttää ha-lua ja kykyä maksaa laina takaisin pankille. Yrityksen maksukykyyn vaikuttaa tule-vaisuuden liiketoiminnan esittäminen pankille kassavirtalaskelmien avulla sekä pankit tarvitsevat vakuuksia. Kriisitilanteessa yritysten on ollut vaikea todentaa pankille yrityksen maksuvalmiutta. Kriisiajan rahoitusta pankista haettaessa on hyvä turvautua ammattilaiseen, joka osaa tehdä pankin edellyttämät laskelmat. (Vaahtera M. 2020.)

4.2 Finnvera

Finnvera on Suomen valtion omistama yritys. Finnvera tarjoaa rahoitusta liiketoi-minnan aloittamiseen, kasvattamiseen ja kansainvälistymiseen. Suomen valtio tu-kee yrityksiä liiketoimintaa Finnveran avulla myös korona-aikana. Finnveran ra-hoitukset ovat tarkoitettu elinkeinotoimintaa harjoittaville, liikevoittoa tavoittele-ville yrityksille, joiden taloustilanne oli kunnossa ennen koronatilannetta. Yrityk-sen liiketoiminnalla pitää olla edellytykset kannattavaan liiketoimintaan koronati-lanteen jälkeen. Finnvera myöntää rahoituksia eri kokoisille ja muotoisille yrityksille. (Finnvera lyhyesti 2020.)

4.2.1 Finnvera lainatakaus

Finnvera myöntää koronatilanteessa takauksia pankin myöntämille lainoille. Finn-veralla on olemassa useita eri takauksia. Näistä Finnveran alkutakaus, pk-takaus ja Finnvera-takaus fast track soveltuvat koronaviruksen aiheuttamiin rahoitustarpei-siin. Alkutakaus on tarkoitettu maksimissaan kolme vuotta toimineille yrityksille, joten tätä vaihtoehtoa kohdeyritys ei voi hakea. Pk-takaus on tarkoitettu yli kolme vuotta toimineille yrityksille ja tämä soveltuisi kohdeyritykselle. Pk-takauksen ta-kausosuus on aina 80 prosenttia ja lainan enimmäismäärä on 150 000 euroa. Uusi takaus yritykselle voidaan myöntää, kun edellisestä päätöksestä on kulunut kaksi

kuukautta. Samalle yritykselle myönnettyjen takausten määrä voi kuitenkin olla enintään 240 000 euroa. (Vaahtera M. 2020, Finnvera 2020.)

Finnveran takauksissa on otettu käyttöön fast track-menetelmä ja se koskee pankin myöntämää käyttöpääomailainaa miljoonaan euroon asti. Siinä takausosuus on 80 prosenttia, eikä siinä ole vakuusvaatimusta. Finnvera myöntää ensisijaisesti takauksia 80 prosenttiin saakka, mutta jos yrityksen rahoituksen järjestyminen edellyttää korkeampaa, voi Finnvera myöntää takauksen jopa 90 prosenttiin asti. Kyseessä on siis valtion myöntämä korona-avustus, vaikka kyseessä onkin laina, joka täytyy maksaa takaisin Finnveralle. (Finnvera 2020.)

4.2.2 Finnvera käyttöpääomailaina

Finnveran rahoitusten pääpaino on takauksissa, mutta koronaviruksen myötä käyttöpääomailainaa voi hakea myös suoraan Finnverasta, jos lainarahoitus ei onnistu muuten. Finnveran myöntämää pääomailainaa ei voi käyttää aiempien velkojen poismaksamiseen. Finnveralta saatavan lainan enimmäismäärä on 50 000–300 000 euroa. Lainan myöntämiseen edellytetään, että yrityksen liiketoiminta on ollut kannattavaa ennen koronakriisiä. Yrityksellä ei saa olla maksuhäiriömerkintöjä ja yrityksellä on riittävä velanhoitokyky. Lisäksi yritykseltä tulee löytyä vähintään yksi virallinen tilinpäätös ja siinä yrityksen oma pääoma ei voi olla negatiivinen. Finnveran käyttöpääomailainaa voi hakea Finnveran internet-sivujen asiointipalvelussa. Finnveran käyttöpääomailaina myönnetään korona-valtiovastuiohjelman puitteissa ja sen johdosta, sen pitää lainan pitää täyttää myös seuraavat ehdot:

1. Finnveran myöntämän lainan määrä voi olla enintään vuoden 2019 palkkakulut kaksinkertaisena tai 25 % vuoden 2019 liikevaihdosta
2. Lainaa hakeva yritys ei saa olla vaikeuksissa oleva ja lainan enimmäispienimmäismäärä on kuusi vuotta

Pääomalaina kuuluu valtion koronatukiohjelmaan ja on sen vuoksi määräaikainen. Tuen saaneiden yritysten nimen julkaistaan EU:n valtiontukiportaalissa. (Käyttöpääomalaina koronakriisin aiheuttamiin rahoitustarpeisiin 2020.)

4.3 Business Finland

Business Finland on julkinen toimija Suomessa. Se tarjoaa innovaatorahoitusta ja kansainvälistymispalveluita sekä edistää matkailua ja investointeja Suomessa. Business Finlandin tarkoituksena on mahdollistaa yrityksille liiketoiminnan kehittyminen ja kansainvälistyminen. Business Finland kuuluu Team Finland -ketjuun, joka on kansainvälistymispalveluita tarjoavien julkisten toimijoiden verkosto. (Business Finland 2021.)

4.3.1 Business Finland TKI-laina

Business Finlandin tilapäinen TKI-laina on suunnattu tutkimus-, kehitys- ja innovaatioprojektien rahoittamiseen. TKI-lainaa voivat hakea kansainvälisillä ja kotimaassa toimivat osakeyhtiömuotoiset pk- ja micap yritykset. Pk-yritys on yritys, jossa työskentelee alle 250 henkilöä ja liikevaihto on alle 50 miljoonaa euroa, tai taseen loppusumma on alle 43 miljoonaa euroa. Micap-yritys on suuryritys, jonka liikevaihto on konsernitasolla enintään 300 miljoonaa euroa. Hakemisen edellytyksenä on myös, että yrityksessä työskentelee vähintään kuusi kokoaikaista työntekijää Suomessa, johon lasketaan mukaan lomautetut työntekijät, mutta ei yhtiön omistajia. Hakemiseen edellytetään myös, että koronakriisi on vaikuttanut yrityksen liiketoimintaan tai muodostanut uhan liiketoimelle. Lisäksi tarvitaan selvitys siitä, miten Business Finlandin TKI-lainalla nämä voitaisiin ratkaista. Rahoituksen saaminen on harkinnanvaraista. (Tilapäinen TKI-laina häiriötilanteisiin 2020.)

TKI-lainaa yritys voi käyttää tuotteidensa, palveluidensa tai tuotantomenetelmien uudistukseen ja näillä toimilla edistää liiketoimintansa edellytyksiä sekä kilpailukykyä. Yrityksen on oltava sen kokoinen, että se kykenee toteuttamaan vähintään

150 000 euron kokoisen TKI-projektin ja maksamaan TKI-lainan takaisin liiketoimintansa tuotoista. TKI-lainan vähimmäismäärä on 100 000 euroa ja enimmäismäärä 500 000 euroa. TKI-lainalle myönnettävä takaisinmaksuaika on seitsemästä kymmeneen vuotta ja lisäksi kolme lyhennysvapaata vuotta. TKI-lainasta voi saada ennakkoon 30 % ja loput rahoituksesta saa projektin jälkeen toteutuneiden kustannusten mukaan. Business Finlandille pitää raportoida projektin etenemisestä ja sillä Business Finland pystyy seuraamaan, että TKI-laina menee oikeaan käyttötarkoitukseen. Business Finlandin TKI-lainaa voi hakea Business Finlandin internet sivuston asiointipalvelussa. (Tilapäinen TKI-laina häiriötilanteisiin 2020.)

4.3.2 Business Finland kehittämisavustus

Business Finlandin kehittämisrahoitus on valtion tarjoama avustus eli sitä ei tarvitse maksaa takaisin. Kehittämisavustusta voivat hakea osakeyhtiömuotoiset pk- ja micap yritykset. Rahoituksen enimmäismäärä on 100 000 euroa. Se on tarkoitettu kehitystoimenpiteiden toteuttamiseen. Kehittämisrahoituksella yritys voi kehittää liiketoiminnassaan asioita, jotka se on huomannut ja, jotka parantavat yrityksen mahdollisuuksia selviytyä häiriötilanteessa ja sen jälkeen. Näiden toimenpiteiden jälkeen yritykselle tulisi syntyä uusia ratkaisuja tuotantoon ja tuotteisiin liittyen. (Liiketoiminnan kehitysrahoitus häiriötilanteissa 1 2020, Vaahtera M. 2020.)

Business Finland maksaa 70 prosentin ennakon heti, kun rahoitus on myönnetty. Projektille hyväksyttäviä kustannuksia ovat esimerkiksi projektista aiheutuneet palkat, henkilösivukustannukset, asiantuntijapalvelut ja muita projektiin liittyviä kustannuksia, mutta enintään 30 % rahoituksesta. Projektin aikana tulee Business Finlandille raportoida projektin etenemisestä. Projektin päätyttyä neljän kuukauden kuluessa on raportoitava koko projektin kulusta sekä osoitettava kirjanpidolla toteutuneet kustannukset. Loput 30 prosenttia rahoituksesta maksetaan loppuraportin hyväksymisen jälkeen. (Liiketoiminnan kehitysrahoitus häiriötilanteissa 1 2020.)

4.3.3 Business Finland esiselvitysavustus

Business Finlandin esiselvitysrahoitus on valtion tarjoama avustus eli sitä ei tarvitse maksaa takaisin. Esiselvitysavustusta voivat hakea osakeyhtiömuotoiset pk- ja micap yritykset. Esiselvitysrahoitus on tarkoitettu rahoittamaan liiketoiminnan häiriötilanteita. Rahoituksen enimmäismäärä on 10 000 euroa. Tällä rahoituksella yritys voi selvittää ja suunnitella yritykselleen uusia liiketoimintoja, korvaavia alihankintaketjuja sekä tuotannon organisoimista koronatilanteessa ja tämän jälkeen. Projektin kesto saisi olla noin neljä kuukautta. Rahoitus on kohdentunut selvitys- ja suunnittelutyöhön. Rahoitusta koskevat samat tiukat raportointisäädökset Business Finlandille kuin kehittämisavustustakin. (Liiketoiminnan kehitysrahoitus häiriötilanteissa 2 2020, Vaahtera M. 2020.)

Molempia Business Finlandin kehittämis- ja esiselvitysavustuksia voidaan myöntää yritykselle vain kerran, mutta poikkeustapauksissa ja koronatilanteen pitkittyessä voidaan niitä jakaa myös useammin. Molempia avustuksia ei voi kuitenkaan hakea yhtäaikaisesti. Yritys voi hakea suoraan kehittämisavustusta ilman esiselvitysprojektia. Molemmat Business Finlandin avustukset kuuluvat de minimis -rahoitukseen. De minimis tuen enimmäismäärä on 200 000 euroa kuluvana ja kahtena aiempina verovuotena. De minimis tukia myöntävät myös muut julkiset organisaatiot kuten Finnvera, ELY-keskukset. (Liiketoiminnan kehitysrahoitus häiriötilanteissa 2 2020.)

4.4 Valtiokonttori

Valtiokonttori on virasto, joka toimii valtiovarainministeriön alaisena. Yritys vastaa valtion lainannostoista, kassavarojen sijoituksesta sekä valtionvelkojen riskienhallinnasta. Valtiokonttori koostuu kolmesta eri toimialasta ja näiden toimialojen eritukitoiminnoista. Toimialat ovat kansalaispalvelut, rahoitus sekä T3 (talous, tieto ja työelämä). Valtiokonttori toimii valtiovarainministeriön alla ja tästä johtuen tarjoavat koronakriisiajan rahoitusta. (Valtiokonttori 2021.)

4.4.1 Valtiokonttorin kustannustuki

Valtiokonttorin kustannustuki on suunnattu yrityksille, joiden liikevaihto on heikentynyt koronakriisin takia ja sen johdosta yrityksellä on haasteita selviytyä kiinteistä- ja palkkakustannuksista. Suomen hallitus on linjannut, että tuen tarve ja määrä arvioidaan sen perusteella, miten paljon koronakriisi on vaikuttanut yrityksen liikevaihtoon. Kustannustuen tarkoituksena on auttaa yrityksiä selviämään koronakriisistä ja, että liiketoiminta voisi jatkua koronan jälkeen normaalina. Kustannustukea myönnetään yrityksen liikevaihdon laskemisen sekä toteutuneiden kustannusten perusteella. (Yritysten kustannustuki 2021.)

Valtiokonttorin kustannustuen haku on ollut kolme kertaa koronakriisin aikana. Kustannustuen hakuehtoja on muutettu siten, että tukea voi hakea, vaikka laskennallisesti tuen määrä jäisi alle 2 000 euroon. Samalla tuen vähimmäismäärä on vaihdettu 2 000 euroon ja enimmäismäärä 500 000 euroon. Tällä on pyritty mahdollistamaan, että myös pienyritykset ja yksinyrittäjät voivat hakea tukea, kunhan muut tukiehdot täyttyvät. Lisäksi tuen enimmäismäärän nostamisella on pyritty vastaamaan suurien yritysten rahoitustarpeisiin. Tukea hakevalla yrityksellä tulee olla voimassa oleva y-tunnus ja yrityksen oma liikevaihto laskenut 30 prosenttia vertailukauteen nähden. Vertailukausi on aikajakso, jonka välillä pystytään vertailemaan normaali- ja pandemiakautta. Lisäksi yrityksen oman liikevaihdon lisäksi arvioidaan myös koko yrityksen toimialan laskua. Tuen hakemisessa yhtiömuodolla ei ole merkitystä. Tukea voi hakea Valtiokonttorin internet-sivujen asiointipalvelussa. (Yritysten kustannustuki 2021.)

4.5 TYEL- YEL-maksuajan pidennys

Yritykset joutuvat maksamaan työeläkeyhtiöille kuukausittain palkasta meneviä TYEL ja YEL-maksuja. TYEL-maksut ovat työntekijän palkasta meneviä työntekijän eläkemaksuja ja YEL-maksut ovat yrittäjän palkasta meneviä yrittäjän eläkemaksuja. Suomen hallitus on reagoinut koronakriisiin aiheuttamaan liiketoiminnan ah-

dinkoon. Työeläkeyhtiöille on mahdollisuus pidentää maksuaikaa kolmeen kuu-kauteen ilman lisä- tai seuraamus maksuja. Tällä on pyritty auttamaan koronan takia vaikeassa tilanteessa olevia yrityksiä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2020.)

TYEL-maksujen osalta on vuonna 2020 pienennetty työnantajan osuutta 2,6 prosenttia. Alennus on koskenut palkkoja, jotka maksetaan 1.5. – 31.12.2020 välisenä aikana. Tällä alennuksella on haluttu tukea yrityksiä koronaviruksen aiheuttamassa kriisissä. Tähän kuitenkin sisältyy säännös maksun alennuksen kompensoinnista, joka toteutetaan korottamalla työnantajan eläkemaksun maksuosuutta myöhempinä vuosina. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2020.)

4.6 Muut tuet

Koronakriisi on tuonut rahoitusmarkkinoille myös muita uusia rahoituslähteitä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on myöntänyt valtion tukemia koronakriisiavustuksia. ELY-keskuksen avustusta voi käyttää tilanneanalyysin tekemiseen tai yrityksen kehittämistoimenpiteisiin. ELY-keskuksen avustuksen ehdoissa on kuitenkin, että yrityksessä saa työskennellä hakemuksen jättämishetkellä enintään viisi henkilöä. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2020.) Tämä avustus on suunnattu lähinnä toiminimiyrittäjille. Tämän vuoksi kohdeyritys ei ole voinut hakea ELY-keskukselta korona-avustusta.

Koronakriisistä kärsineet yritykset voivat neuvotella toimittajiensa kanssa pidemmistä maksuajoista. Pidemmällä maksuajoilla yritys voi rahoittaa liiketoimintaansa ja näin selvitä koronakriisistä. Pidemmistä maksuajoista ilman seuraamuksia on sovittava erikseen toimittajien kanssa. Koronakriisi on kuitenkin vaikuttanut kuitenkin moniin liiketoimiin, jonka vuoksi myös toimittajalla voi olla maksuvaikeuksia, eivätkä pysty tarjoamaan pidempiä maksuaikoja. Samoin asiakkaiden kanssa, joihin koronakriisi ei ole vaikuttanut paljoa on mahdollista sopia nopeammasta maksuaikataulusta tai ennakkomaksuista.

Yritykset voivat myös neuvotella pankkien ja lainan myöntäjien kanssa lainalyhennysvapaista kuukausista. Lainanmyöntäjät haluavat kuitenkin saada myöntämänsä velan takaisin. Tämän vuoksi yrityksen voi olla haastavaa saada lainavapaita kuukausia, koska lainanmyöntäjät pelkäävät yrityksen konkurssia ja jolloin eivät saisi sijoittamaansa rahaa takaisin.

Yritys voi myös saada kriisiaikana rahoitusta yrityksen omistajilta ja sijoittajilta. Kriisitilanteessa yrityksen omistaja, ei ole välttämättä päässyt nostamaan palkkaa tai osinkoa, jonka vuoksi voi olla haastavaa saada omistajilta rahoitusta, kun myös omistajan oma talous on kriisissä. Tällainen tilanne oli kohdeyrityksessä. Yritykset voivat hakea rahoitusta myös sijoittajilta, mutta heidät tulee vakuuttaa yrityksen toiminnan jatkumisesta koronakriisin jälkeen. Lisäksi konserniyritykset voivat hakea rahoitusta emo- tai tytäryhtiöiltä, jos koronatilanne ei ole heihin vaikuttanut yhtä paljoa. Kohdeyrityksessä oli yksi omistaja eikä yritys ollut konserniyhtiö, jonka vuoksi nämä eivät olleet sopivia.

Yrittäjää helpottavia koronakriisi rahoituksia on myöntänyt myös Kela. Yrittäjä voi hakea Kelasta työmarkkinatukea, jos yrityksen liiketoiminta on kärsinyt koronaepidemian vuoksi. Kela myöntää tukea yrittäjälle yritysmuodosta riippumatta, eikä yrityksen toimintaa tarvitse täksi ajaksi lopettaa. Kela maksaa työmarkkinatukea, jos yrittäjän tulo on koronakriisin takia vähemmän kuin 1 089,67 euroa kuukaudessa. Työmarkkinatuen hakeminen edellyttää yrittäjän ilmoittautumista työttömäksi työnhakijaksi TE-palveluihin, jonka jälkeen yrittäjä voi hakea työttömyysuutta Kelan asiointipalvelussa. (Kela 2020.)

5 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimus toteutettiin vuoden 2020 keväällä, kun koronapandemia oli vasta hiljattain alkanut. Tutkimusmenetelmänä käytettiin sekä kvalitatiivista eli laadullista että kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusmenetelmää. Kvalitatiivinen tutkimus toteutettiin kohdeyrityksen toimitusjohtajan haastattelulla ja kvantitatiivinen tutkimus toteutettiin yrityksen kirjanpito-ohjelmasta saatujen tietojen pohjalta. Tässä tutkimuksessa oli tarkoitus selvittää koronakriisiajan tuomia uusia rahoituslähteitä ja sitä, mikä niistä olisi sopivin kohdeyritykselle. Tutkimuksessa sivuttiin myös sitä, millä perusteilla koronakriisiajan avustuksia on myönnetty yrityksille. Korona-ajan rahoituslähteistä parhaimmaksi vaihtoehdoksi nousi avustukset sekä tuet, koska niihin ei liity takaisin maksuvelvoitetta.

5.1 Aineiston keruu

Tutkimuksen aineistoa kerättiin korona-ajan avustuksia myöntäneiden yritysten verkkosivuilta. Verkkosivuilla oli kerrottu, miten koronakriisiajan avustuksia voidaan hakea, mitkä ovat niiden edellytykset, minkä suuruisia avustukset ovat ja mihin avustusta voidaan käyttää. Lisäksi tutkimuksen aineistoa kerättiin kohdeyrityksen kirjanpito-ohjelmasta saaduista tiedoista. Tutkimuksen kvalitatiivinen osuus kerättiin kohdeyrityksen toimitusjohtajan haastattelulla. Haastattelua varten oli tehty valmis rakenne kysymyksistä, mutta haastattelussa pystyi esittämään lisäksi tarkentavia kysymyksiä.

5.2 Rahoituslähteiden sopivuus

Kohdeyritys tarvitsi rahoitusta kattamaan palkkoja, niiden sivukuluja ja ostettavia ulkopuolisia palveluita sekä muita liiketoiminnasta johtuvia kustannuksia. Rahoituksen tarvetta ja kustannusarvio projektille on laskettu taulukossa 3. Palkkoihin on laskettu 45 850 euroa, niiden sivukuluihin 12 650 euroa, ostettaviin palveluihin 48 500 euroa ja muihin kustannuksiin 18 000 euroa. Muuta rahoitusta yritys on saanut 25 000 euroa ja yritys hakee rahoitusta 100 000 eurolle.

Projektin kustannusarvio

	€
Rahapalkat	45 850
Henkilösivukustannukset	12 650
Ostettavat palvelut	48 500
Muut kustannukset	18 000

Taulukko 3. Kohdeyrityksen rahoituksen tarve

Tässä kappaleessa tutkitaan aiemmin esiteltyjen rahoituslähteiden sopivuutta kohdeyritykselle. Kohdeyrityksen rahoitus on hankittu suurimmaksi osaksi yrityksen omalla pääomalla, eikä kohdeyrityksellä ole suuria velkoja ulkopuolisilta toimijoilta. Yrityksellä aiemmin olemassa olevat lainat on otettu pankista. Kohdeyritys halusi jatkossakin välttää lainan ottamista ulkopuoliselta toimijalta, sillä lainoihin liittyy omat riskit sekä takaisinmaksuvelvoite. Lisäksi yrityksen omistamia kiinteistöjä on kiinnitetty jo olemassa oleviin pankkilainoihin, joten lainan takaamisen olisi voinut yrittäjä joutua tekemään henkilökohtaisella takauksella. Lainarahoituksen mahdollisuutta oli kuitenkin harkittava yrityksessä, mikäli yritys ei saisi koronaajan avustusta, joka on parhain vaihtoehto. Lainoista pankkilaina on tutuin vaihtoehto, mutta korona-aikana myös Finnvera on myöntänyt käyttöpääomalainoja ja Business Finland TKI-lainoja. Lisäksi Finnvera on myöntänyt pankin tarjoamille lainoille lainatakauksia koronakriisin aikana.

Pankin tarjoamalle lainalle olisi yrityksen kannattanut hakea Finnveran lainatakausta. Finnvera myöntää lainatakauksia 80 prosenttiin asti tai jos yrityksen rahoituksen järjestäminen vaatii, voi Finnvera myöntää 90 prosenttiin asti (Finnvera 2020). Pk-takauksessa lainan enimmäismäärä on 150 000 euroa ja fast track -menetelmällä käyttöpääomalainassa miljoona euroa (Finnvera 2020). Takauksista molemmat olisivat soveltuneet yritykselle. Finnveran käyttöpääomalainan enimmäismäärä on 50 000–300 000 euroa (Käyttöpääomalaina koronakriisin aiheuttamiin rahoitustarpeisiin 2020.) Edellytykset lainan hakemiseen olisivat myös täyttyneet. Business Finlandin TKI-lainaa on 100 000–500 000 euroa ja myönnetään tut-

kimus-, kehitys- ja innovaatioprojektien rahoittamiseen (Tilapäinen TKI-laina häiriötilanteisiin). Myös tämän lainan edellytykset olisivat täyttyneet ja kohdeyrityksellä oli jo valmiina projekti, jolle lainaa olisi voitu hakea.

Hallitus on myöntänyt myös TYEL- ja YEL-maksuille pidempiä maksuaikoja. Koronakriisin johdosta näiden maksuaikaa on pystynyt pidentämään kolmeen kuukauteen ilman lisä- tai seuraamusmaksuja (Sosiaali- ja terveysministeriö 2020). Kohdeyritys ei nähnyt tarpeelliseksi hakea näille pidempiä maksuaikoja, sillä yritys oli jo lomauttanut useita henkilöitä. Lisäksi yrityksellä oli tarvetta suoraan lisärahoitukselle. Yritys käytti TYEL-maksuissaan alennettua prosenttia.

Valtiokonttori on myös myöntänyt kustannustukia yrityksille, joiden liikevaihto on heikentynyt koronakriisin takia ja sen johdosta yrityksellä on haasteita selviytyä kiinteistä- ja palkkakustannuksista. Tuen tarve ja määrä arvioidaan koronan vaikutusten mukaan, mutta yrityksen liikevaihto on täytynyt laskea 30 prosenttia vertailukauteen nähden. Tuen vähimmäismäärä on 2000 euroa ja enimmäismäärä 1 000 000 euroa (Yritysten kustannustuki 2021). Valtiokonttorin kustannustukilaskurin mukaan kohdeyritykselle ei olisi myönnetty tukea. Mikäli kohdeyritykselle ei olisi myönnetty muuta korona-avustusta olisi valtiokonttorin kustannustuen laskea uudelleen tarkemmin tai muilla sen hakukerroilla, jolloin siinä vertaillaan eri kausia (Valtiokonttori kustannustuki laskuri).

Koronakriisiajan tuomia avustuksia yrityksille ovat Business Finland kehittämis- ja esiselvitysavustus. Molemmat avustukset ovat valtion tarjoamia tukia, joita ei tarvitse maksaa takaisin. Esiselvitysrahoitusta voivat hakea osakeyhtiömuotoiset pk- ja micap yritykset ja tarkoitettu rahoittamaan liiketoiminnan häiriötilanteita. Rahoituksen enimmäismäärä on 10 000 euroa. Rahoituksella yritys voi selvittää ja suunnitella yritykselleen uusia liiketoimintoja, korvaavia alihankintaketjuja sekä tuotannon organisoimista koronatilanteessa. Rahoituksen enimmäismäärä oli niin pieni, että kohdeyrityksen ei kannattanut lähteä tavoittelemaan kyseistä avustusta (Liiketoiminnan kehitysrahoitus häiriötilanteissa 2 2020, Vaahtera M. 2020). Kehittämisavustus on tarkoitettu osakeyhtiömuotoisille pk- ja micap yrityksille.

Rahoituksen enimmäismäärä on 100 000 euroa. Se on tarkoitettu kehitystoimenpiteiden toteuttamiseen. Kehittämisrahoituksella yritys voi kehittää liiketoimintansa asioita, jotka se on huomannut ja, jotka parantavat yrityksen mahdollisuuksia selviytyä häiriötilanteesta ja sen jälkeen. Näiden toimenpiteiden jälkeen yritykselle tulisi syntyä uusia ratkaisuja tuotantoon ja tuotteisiin liittyen (Liiketoiminnan kehitysrahoitus häiriötilanteissa 1 2020, Vaahtera M. 2020). Kohdeyrityksellä oli olemassa projekti, johon voivat hakea kehittämisavustusta. Lisäksi kehittämisavustusta ei tarvitse maksaa takaisin, joten tämä avustus oli parhain vaihtoehto yritykselle. Avustuksen summa oli myös riittävä yrityksen tarpeisiin. Kohdeyritys haki Business Finlandin kehittämisavustusta, mutta joutui muuttamaan projektia koskemaan digitalisaatiota. Uusi muokattu projekti oli myös hyödyllinen yrityksen tarpeisiin. Muokatulla projektilla kohdeyritys sai hyväksytyt päätökset ja rahoituksen 100 000 euroa.

5.3 Haastattelu

Tutkimuksessa haastateltiin kohdeyrityksen toimitusjohtajaa. Tässä kappaleessa kerrotaan toimitusjohtajan haastattelukysymykset ja hänen vastuksensa näihin. Ensimmäisenä toimitusjohtajalta kysyttiin, miten koronavirus on vaikuttanut yrityksesi liiketoimintaan. Epidemian alkaessa oli peruttu tai jouduttu siirtämään myöhempään ajankohtaan useita alkavia ja tulevia työmaita sekä projekteja. Toituneille työmaille jouduttiin tekemään erityisjärjestelyitä, kuten hankkimaan työmaille omat sosiaali- ja taukotilat. Jatkokysymyksenä tästä kysyttiin, paljonko projekteille tai tilauksille tuli peruutuksia. Epidemian alussa lähes kaikki projektit lykkääntyivät ja ne projektit, jotka toteutettiin vaativat erityisjärjestelyjä. Erityisjärjestelyillä tarkoitettiin omien sosiaali- ja taukotilojen lisäksi hyvästä hygieniasta huolehtimista, työporeja jouduttiin sovittamaan uudelleen irtisanomisten ja lomautusten vuoksi. Lisäksi tavaroiden saatavuudessa oli ongelmia, koska projekteja oltiin aluksi jäihin ja sitten ne alkoivatkin nopealla rytmillä. Yritys tilaa monet tuotteensa ulkomailta, jonka vuoksi tilaus-toimitusketjut ovat pitkiä. Seuraavaksi ky-

syttiin, mikä oli yrityksen liiketoiminnan tilanne ennen koronavirusta. Yrityksen liiketoiminta oli hyvässä ja kasvavassa asemassa ja yrityksen tulevaisuus näytti valoisalta. Epidemian vuoksi liiketoiminnan kehitys taantui ja yritys menetti muutamia hyviä työntekijöitä. Tämän jälkeen kysyttiin, miten työntekijät reagoivat koronaviruksen aiheuttamiin muutoksiin ja työtilanteeseen. Työntekijät olivat suhtautuneet asiaan hyvin, koska olivat ymmärtäneet epidemian vakavuuden yritykselle ja sen toimitusjohtajalle. Sitten haastattelussa kysyttiin, jouduttiinko yrityksestä irtisanomaan tai lomauttamaan työntekijöitä. Yrityksestä jouduttiin lomauttamaan vuoden 2020 keväällä useampia työntekijöitä ja määräaikaista työsuhteita ei pystytty jatkamaan.

Seuraavissa kysymyksissä käsiteltiin korona-avustuksen hakuprosessia. Millaiseksi koitte korona-avustuksen hakuprosessin. Prosessi oli erikoinen, koska avustushakemus jouduttiin tekemään toiseen asiaan kuin mihin sitä olisi tarvittu. Ensisijaiseen avustushakemukseen ei olisi yritys saanut tukea, joka liittyi lähinnä kustannuksiin ja tekniseen kehittämiseen. Hakemus jouduttiin muuttamaan koskemaan yrityksen digitaaliota, koska vain sitä tuetaan. Aiheesta kysyttiin jatkokysymyksenä, jouduitteko täydentämään tai tarkentamaan hakemustanne hakuprosessin aikana. Hakemuksesta jouduttiin heti alussa muuttamaan hanke koskemaan digitalisoitumista. Sen jälkeen hakemusta piti vielä pariin kertaan muuttaa sekä lopuksi rahoituslaskelmat tuli tehdä uudelleen. Seuraavaksi kysyttiin, tuliko avustuspäätös riittävän nopeasti. Avustuspäätöksessä kesti useita kuukausia ja yrityksessä oli jo ehditty luopumaan toivosta. Päätös tuli hyväksyttynä, mutta muutettu hanke oli vaikea toteuttaa Business Finlandin pyytämällä tavalla. Seuraavaksi haastateltavalta toimitusjohtajalta kysyttiin, onko Business Finland myöntänyt korona-ajan avustuksia oikeilla perusteilla yrityksille. Osittain yllä ja osittain ei, sillä yrityksen piti muuttaa hanke vaikeasti toteutettavaksi ja ei niin hyödylliseksi yrityksen toiminnan kannalta. Kuitenkin osa muista hankkeista, joille avustus on myönnetty ovat olleet tärkeitä. Viimeisenä kysyttiin, oliko avustuksesta hyötyä yritykselle. Tietysti avustus kyllä auttoi liiketoimintaan. Rahapula yrityksessä oli suuri ja yritys säästyi ylimääräiseltä velan otolta, jota olisi voinut olla hankala edes saada. Yrityksen

päästessä takaisin jaloilleen on osa tuen palautuksesta pystytty hoitamaan omillaan.

Haastattelun perusteella kohdeyrityksen toimitusjohtajan mukaan valtion tarjoamat avustukset ja tuet olisivat parhaimpia, sillä niihin ei liity takaisinmaksuvelvollisuutta.

Alustavan tuloslaskelman mukaan liikevaihto laski koronavuotena (2020) 13 prosenttia. Muita suuria muutoksia tuloslaskelmassa oli henkilöstökuluissa, jotka lasivat jopa 41 prosenttia. Kohdeyritys joutui irtisanomaan ja lomauttamaan useita henkilöitä. Lisäksi kohdeyritys käytti enemmän alihankintayrityksiä ja ulkopuolisia palveluita. Alustavan tuloslaskelman mukaan tilikauden 2020 tulos olisi reilu 40 000 euroa, joka on odotettua parempi. Nopeilla toimenpiteillä ja reagoinnilla koronatilanteessa yritys teki hieman voittoa.

5.4 Koronatukien myöntämisperusteet

Mediassa on ollut paljon keskustelua koronatukien myöntämisperusteista. Osan mielestä tukia on myönnetty väärin perustein. Suurin osa koronatuista vaati jonkun hankkeen tai projektin, jolle tukea haetaan ja moni on kokenut tämän haastavaksi. Tämän vuoksi koronatuksia on voitu myöntää yrityksille, jotka eivät välttämättä olleet niin pahassa kriisissä, mutta keksivät hyvän projektin, jolle hakivat rahoitusta. Tuen myöntämisen jälkeen jotkut yritykset ovat peruuttaneet tuen ja maksaneet jo siitä maksetun osuuden takaisin. Syynä on ollut se, että koronatuen saamisen jälkeen pitää tuen myöntäjälle toimittaa projektiin kuuluvia laskuja, henkilöstökustannuslaskelmia ja kirjallisia raportteja. Tämä on voinut olla osalle yrityksistä liian työlästä ja projektien toteuttaminen käytännössä on voinut osoittautua liian hankalaksi. Lisäksi yrityksille myönnetyt koronatuot ovat olleet julkista tietoa, ja tämä on aiheuttanut joillekin yrityksille negatiivista julkisuutta, jonka vuoksi yritykset ovat päättäneet perua tukensa.

Kohdeyritykselle myönnettiin Business Finlandin koronatuki ja seuraavaksi tarkastellaan, miten tukea on myönnetty yleisesti. Business Finlandin korona-avustuksen saaneita vuonna 2020 oli noin 20 000 yritystä ja myönnettyjen koronatukien arvo yhteensä oli noin miljardi euroa. Business Finlandin koronatukea myönnettiin eniten teollisuudentoimialalle ja sen alan yritykset saivat myös eniten hyväksytyjä hakupäätöksiä kuten taulukosta 4 nähdään. Teollisuuden toimialalle myönnettiin yhteensä Business Finlandin koronaturahitoituksia reilu 170 miljoonaa euroa ja hakemusten hyväksymisprosentti oli 79. Teollisuuden yritykset kärsivät koronakriisistä, mutta eivät varmasti yhtä paljon kuin esimerkiksi majoitus- ja ravintolapalvelut, joille tukia myönnettiin huomattavasti vähemmän ja, joiden hakemukset menivät heikoimmin läpi. Suurin osa tuen saajista eniten oli pieniä yrityksiä tai mikroyrityksiä. (Ranta 2020.)

Toimiala	Hakemusten hyväksymis%	Saatu rahoitus Me
Teollisuus	76	171,2
Kaupan alat	64	159,7
Rakentaminen	65	106,5
Matkailu ja ravintola-ala	59	84
Ohjelmistot ja pelit	74	80,9
Luovat alat	73	80,7
Liike-elämän konsultointi	72	46,3
Kuluttajapalvelut	63	44
Liikenne ja logistiikka	62	41,1
Kiinteistöpalvelut	57	26,7

Taulukko 4. Business Finland tuet toimialoittain. (Ranta 2020).

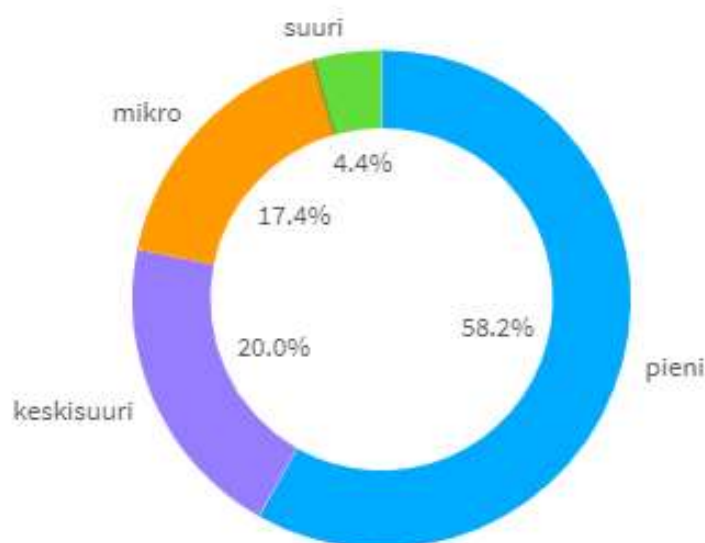
Taulukosta 5 nähdään, että Business Finlandin tukia myönnettiin ylivoimaisesti eniten Uudenmaan alueen yrityksille. Etelä-Pohjanmaan alueen yrityksille myönnettiin tukia noin 28,5 miljoonaa euroa, joka on aika hyvin, kun tämä suhteutetaan alueen asukaslukuun.

	2020
Yhteensä	993 828 281,00 €
Etelä-Karjala	17 143 407,00 €
Etelä-Pohjanmaa	28 396 877,00 €
Etelä-Savo	20 690 311,00 €
Häme	20 253 809,00 €
Kainuu	8 079 637,00 €
Keski-Pohjanmaa	8 660 252,00 €
Keski-Suomi	36 583 241,00 €
Kymenlaakso	19 178 840,00 €
Lappi	31 943 293,00 €
Pirkanmaa	101 367 601,00 €
Pohjanmaa	24 483 723,00 €
Pohjois-Karjala	22 765 600,00 €
Pohjois-Pohjanmaa	65 290 560,00 €
Pohjois-Savo	34 636 511,00 €
Päijät-Häme	31 723 950,00 €
Satakunta	27 192 928,00 €
Uusimaa	404 698 956,00 €
Varsinais-Suomi	90 738 785,00 €

Taulukko 5. Business Finland tuet alueittain. (Business Finland 2021).

Business Finlandin tukia myönnettiin toimialalle teollisuus, metallituotteiden valmistus yhteensä noin 40 miljoonaa euroa Suomessa. Tälle toimialalle myös kohdeyrittäjä kuuluu. Toimialalle myönnettiin siis noin 5 prosenttia kaikista Business Finlandin rahoituksista. Toimialalle on myönnetty paljon koronatuksia, sillä esimerkiksi koronasta kärsineellä majoitusalaalla niitä on myönnetty vain noin 14 miljoonaa euroa eli 1,4 prosenttia Business Finlandin avustuksista. Yrityskoon mukaan tukia metallituotteiden valmistusalaalla on myönnetty tukia eniten pienille yrityksille, kuten kuvioista 4 nähdään.

Myönnetty yritysrahoitus kokoluokittain

Kuvio 4. Business Finland tuet yrityskoko luokittain. (Business Finland 2021).

Muiden metallituotteiden valmistuksen asiakaslistalta löytyy kohdeyrityksen kilpailijoita. Tämä kertoo siitä, että kohdeyrityksen toimiala ja saman alan kilpailevat yritykset ovat myös kärsineet koronan vaikutuksista. Muuten heillä ei olisi perusteita koronatuen hakemiselle ja hyväksytylle päätökselle.

5.5 Tutkimuksen luotettavuus

Luotettavuus eli reliabiliteetti kertoo sen, miten luotettavasti ja toistettavasti kyseinen mittari mittaa haluttua asiaa. Reliabiliteettia voidaan arvioida esimerkiksi toistavuusmittauksilla. (Tilastokeskus 2021.) Tämän tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa se, että tässä tarkisteltiin vain yhtä osakeyhtiötä ja toimialaa. Tutkimustulokset olisivat erilaiset, mikäli tutkimus toteutettaisiin useammalle eri yritykselle ja toimialalle. Tämä tuli ilmi myös tarkastellessa koronatukien myöntämisiä alueittain ja toimialoittain. Jos tutkimus toteutettaisiin samalla tavalla ja samaan yritykseen olisivat tutkimustulokset vastaavanlaiset. Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttavat tutkijan henkilökohtainen suhde yritykseen, koska olen työskennellyt kyseisessä yrityksessä.

6 YHTEENVETO

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin koronaviruksen tuomia uusia rahoituslähteitä osakeyhtiölle sekä niiden sopivuutta kohdeyritykselle. Opinnäytetyössä myös sivuttiin sitä, millä perusteilla koronakriisiajan avustuksia on myönnetty ja miten ne ovat vaikuttaneet yrityksen liiketoimintaan. Tässä tutkimuksessa keskityttiin lähinnä teollisuuden toimialaan ja tarkemmin metalliteollisuuteen.

Metallialalla yleisesti on suuri osa rahoituksesta hankittu pankkilainoilla, kuten taulukosta kaksi todettiin. Pankkilaina on turvallinen vaihtoehto, mutta sen ongelmat liittyvät lähinnä lainan saamiseen ja sen takaamiseen sekä lainan takaisinmaksuun. Tavallisen pankkilainan lisäksi korona-aikana on tullut Finnveran käyttöpääomalaina ja Business Finlandin TKI-laina. Lisäksi Finnvera on myöntänyt pankin lainoille lainatakauksia korona-aikana. Lainan hakeminen pankista on hyvä ja turvallinen rahoitusvaihtoehto, mikäli yritys ei saa koronakriisiajan avustuksia tai tukia. Metallialan yritysten rahoitus oli jo suurimmaksi osaksi rahoitettu pankkilainoilla, jonka vuoksi on hyvä tarkastella muita rahoitusvaihtoehtoja, jotta lainapääoman määrä kasva liikaa ja omavaraisuusaste laske.

Suomen hallitus on myöntänyt myös TYEL- ja YEL-maksuille pidempiä maksuaikoja. Näiden maksuaikaa on voitu pidentää kolmeen kuukauteen ilman lisämaksuja. Lisäksi TYEL ja YEL-maksuissa on voinut käyttää alennettua prosenttia. Näihin liittyy takaisinmaksuvelvoite, mutta auttavat yritystä hetkittäisessä kassakriisissä. Kohdeyritys käytti TYEL- ja YEL-maksuissaan alennettua prosenttia.

Valtiokonttori on myöntänyt kustannustukia yrityksille, joiden liikevaihto on heikentynyt huomattavasti koronakriisin takia ja sen vuoksi yrityksillä on haasteita selviytyä kiinteistä- ja palkkakustannuksista. Yrityksen liikevaihto on pitänyt laskea 30 prosenttia vertailukauteen nähden. Tuen vähimmäismäärä on 2000 euroa ja enimmäismäärä 1 000 000 euroa. Valtiokonttorin kustannustuki-laskurin mukaan kohdeyritykselle ei olisi myönnetty tukea, sillä tässä tarkasteltavana vertailukautena, koska liikevaihto ei ollut laskenut riittävästi. Tästä avustuksesta on järjestetty

eri hakukierroksia, ja tukea olisi voinut hakea myöhemmin, jolloin siinä olisi vertailtu eri kausia.

Koronakriisiajan tuomia avustuksia yrityksille ovat Business Finland kehittämis- ja esiselvitysavustus. Nämä avustukset ovat valtion tarjoamia tukia, joita ei tarvitse maksaa takaisin. Esiselvitysrahoitus on tarkoitettu osakeyhtiöille rahoittamaan liiketoiminnan häiriötilanteita. Rahoituksen enimmäismäärä on 10 000 euroa. Rahoituksella yritys voi selvittää ja suunnitella yritykselleen uusia liiketoimintoja, korvaavia alihankintaketjuja sekä tuotannon organisoimista koronatilanteessa. Rahoituksen enimmäismäärä on kuitenkin melko pieni, jonka vuoksi se ei soveltunut kohdeyritykselle. Avustus soveltuisi paremmin pienemmille metalliteollisuuden yhtiölle.

Kehittämisavustus on tarkoitettu osakeyhtiöille. Rahoituksen enimmäismäärä on 100 000 euroa ja se on tarkoitettu kehitystoimenpiteiden toteuttamiseen. Kohdeyritys päätyi hakemaan kehittämisavustusta yritykselle, sillä heillä oli siihen sopiva projekti ja rahoituksen määrä oli riittävä. Kohdeyritys haki kehittämisavustusta, mutta joutui muuttamaan projektia koskemaan digitalisaatiota. Uusi muokattu projekti oli hyödyllinen yrityksen tarpeisiin. Muokatulla projektilla kohdeyritys sai hyväksytyin päätöksen ja rahoituksen 100 000 euroa. Kehittämisavustus iso avustus yrityksille ja se soveltuisi hyvin myös muille teollisuusalan yrityksille. Kehittämisprojektin laatiminen on silti haastavaa ja projektin jälkeen täytyy laatia Business Finlandille heidän vaatimat liitteet projektin kulusta ja kustannuksista.

Tutkimustuloksien pohjalta voidaan todeta, että Suomen valtio on reagoinut hyvin ja nopeasti koronaviruksen tuomaan ahdinkoon yrittäjille. Suomen valtio on tuonut markkinoille monia uusia rahoituslähteitä ja näissä on otettu huomioon yrityksen muoto, koko ja, miten paljon koronavirus on vaikuttanut yrityksen toimialaan. Myönnettyistä tuista voitiin kuitenkin todeta, etteivät ne ole kaikkien mielestä jatkautuneet oikeudenmukaisesti ja lisäksi tukien hakuprosessi on ollut joillekin yrityksille haastava.

6.1 Toimeksiantajan saama hyöty

Tämän tutkimuksen pohjalta kohdeyritys löysi yritykselleen sopivan korona-ajan tuoman rahoituslähteen. Samalla yritys sai lisää tietoa rahoituslähteistä ja yrityksen tilanteesta rahoitusmarkkinoilla toimialaan nähden. Tutkimuksen pohjalta tehtiin Business Finlandille tarvittavat lomakkeet ja rahoituslaskelmat. Näitä jouduttiin hieman muokkaamaan, mutta lopulta kohdeyritykselle myönnettiin Business Finlandin kehittämisavustus 100 000 euroa. Tutkimuksen ansioista kohdeyritys selvisi koronaviruksen aiheuttamasta ahdingosta toistaiseksi. Koronakriisi tilanne ei ole kuitenkaan vielä päättynyt ja voi olla, että yritys hakee myöhemmin uutta korona-ajan rahoitusta. Tämän tutkimuksen pohjalta yrityksellä on hyvät lähtökohdat tukien hakemiselle.

6.2 Jatkotutkimusehdotukset

Jatkotutkimusehdotuksia kyseisestä aiheesta voisi olla, että tutkittaisiin tarkemmin Business Finlandin rahoitusten myöntämisperusteita ja sitä, millaiseksi tuenhakijat ovat kokeneet hakuprosessin. Toinen jatkotutkimusehdotus olisi tutkia, miten paljon koronavirus suoranaisesti vaikutti yrityksen toimintaan, esimerkiksi paljonko yrityksen liikevaihto laski ja muut tuotot sekä kulut. Jatkotutkimukset voitaisiin toteuttaa myös koronaviruspandemian jälkeen. Silloin voitaisiin myös tutkia, miten yritykset selviytyvät koronapandemiasta ja oliko myönnettyillä tuilla, miten paljon apua yrityksille.

LÄHTEET

Business Finland. 2021. Viitattu 18.4.2021 <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/tietoa-meista/lyhyesti>

Business Finland 2021. Viitattu 8.6.2021. <https://tietopankki.businessfinland.fi/anonymous/extensions/MyonnettyRahoitusKorona/MyonnettyRahoitusKorona.html>

Elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskus 2020. Viitattu 20.4.2021. <https://www.ely-keskus.fi/poikkeusrahoitus>

Elinkeinoelämän keskusliitto 2020. Viitattu 16.8.2021. <https://ek.fi/ajankoh-taista/uutiset/tyonantajan-elakemaksu-alenee-26-prosenttiyksikköä-loppuvuodeksi/>

Finnvera. 2020. Viitattu 13.4.2021. <https://www.finnvera.fi/finnvera/uutis-huone/uutiset/kriisi-vaikuttaa-yrityksen-kassavirtaan-katso-paivitetyt-kysymykset-ja-vastaukset-rahoituksestamme>

Finnvera lyhyesti 2020. Viitattu 16.4.2021. <https://www.finnvera.fi/finnvera/tieto-finnverasta>

Hallitus on todennut yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa Suomen olevan poikkeusoloissa koronavirustilanteen vuoksi. Viitattu 28.2.2021 <https://valtioneuvosto.fi/-/10616/hallitus-totesi-suomen-olevan-poikkeusoloissa-koronavirus-tilanteen-vuoksi>

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15., uudistettu painos. Helsinki. Tammi.

Keltti Laura. Yksinyrittäjien korona-avustuksen hakuprosessi. Viitattu 10.2.2021 <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/348453/Opinn%C3%A4ytety%C3%B6%20Laura%20Keltti.pdf?sequence=2>

Kela. Viitattu 20.4.2021. https://www.kela.fi/ajankohtaista-koronasta/-/asset_publisher/tprnxqMOf3ee/content/yrittaja-voi-saada-tyomarkkinatukea-maaliskuun-loppuun-asti

Kettunen Salla, Mäkipelkola Jutta, Katajavirta Marja. Koronakriisin vaikutuksia Etelä-Pohjanmaan yritysten liiketoimintaan. Viitattu 12.2.2021 https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/343526/Kettunen_Makipelkola_Katajavirta.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Knüpfer, S. & Puttonen, V. 2018. Moderni rahoitus. 10., uudistettu painos. Helsinki. Alma.

Koronavirus selkokiellillä. Viitattu 9.2.2021 <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/materiaalipankki-koronaviruksesta/koronavirus-selkokielella>

Käyttöpääomailain koronakriisin aiheuttamiin rahoitustarpeisiin. 2020. Viitattu 16.4.2021. <https://www.finnvera.fi/tuotteet/lainat/kayttopaaomailain-koronakriisin-aiheuttamiin-rahoitustarpeisiin>

Liiketoiminnan kehitysrahoitus häiriötilanteissa 1. 2020. Viitattu 19.4.2021. <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/hairioutilannerahoitus/ohjeet-rahoituksen-saajalle>

Liiketoiminnan kehitysrahoitus häiriötilanteissa 2. 2020. Viitattu 19.4.2021. <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/hairioutilannerahoitus>

Osakeyhtiö lyhyesti 2021. Viitattu 6.5.2021. <https://yritä.fi/osakeyhtio>

PK-Yritysbarometri Syksy 2020. Viitattu 24.3.2021. https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/sy_pk_barometri_syksy2020_vk_raportti.pdf

Ranta Emilia. 2020. Viitattu 7.6.2021. <https://www.is.fi/taloussanomat/art-2000007660584.html>

Sosiaali- ja terveysministeriö. Viitattu 20.4.2021. <https://stm.fi/-/tyoelakeyhti-oille-mahdollisuus-pidentaa-tyel-ja-yel-maksujen-maksuaikaa>

Talouden tilannekuva. Viitattu 8.2.2021 <http://www.stat.fi/ajk/koronavirus/koronavirus-ajankohtaista-tilastotietoa/miten-vaikutukset-nakyvat-tilastoissa/talouden-tilannekuva#:~:text=Suomen%20talous%20ajautui%20koronakriisin%20my%C3%B6t%C3%A4,%E2%80%93kes%C3%A4kuussa%204%2C5%20>

Tilastokeskus. PK-Yritys. Viitattu 24.3.2021. https://www.stat.fi/meta/kas/pk_yritys.html

Tilastokeskus 2021. Viitattu 6.5.2021. <https://www.stat.fi/meta/kas/reliabiliteetti.html>

Tilapäinen TKI-laina häiriötilanteisiin. 2020. Viitattu 19.4.2021. <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/tki-laina-hairiotilanteisiin>

Toimintaohjeita yrityksille koronavirustilanteessa. Viitattu 9.2.2021. <https://tem.fi/koronavirus/toimintaohjeita-yrityksille>

Turunen J. 2020. Lomautus uhkaa nyt satojatuhansia suomalaisia – Voisiko 1990-luvun laman kriisi toistua? Viitattu 27.4.2021. <https://www.hs.fi/talous/art-2000006457158.html>

Vaahtera M. 2020 Rahoituksen merkitys kriisitilanteessa. Viitattu 14.4.2021 <https://www.talenom.fi/rahoituksen-merkitys-kriisitilanteessa/>

Valtiokonttori. 2021. Viitattu 20.4.2021. <https://www.valtiokonttori.fi/tietoa-valtiokonttorista/valtiokonttori-pahkinankuoressa/>

Valtiokonttori kustannustuki laskuri. Viitattu 25.5.2021. https://www.valtiokonttori.fi/palvelu/yritysten-kustannustuki/#laskuri_laskuri-tuen-maaran-arviointiin

Yritysten kustannustuki. Viitattu 20.4.2021. https://www.valtiokonttori.fi/palvelut/korvaus-ja-vahinkopalvelut/yritysten-kustannustuki/#yleista-tietoa-tuesta_kenelle-tuki-on-tarkoitettu

Yrittäjät. Osakeyhtiö. Viitattu 23.3.2021 <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/perustietoa-yrittajyydesta/yritysmuodot-ja-vastuut/osakeyhtio-317935#>

LIITTEET

LIITE 1 Haastattelukysymykset

1. Miten koronavirus on vaikuttanut sinuun ja yrityksesi liiketoimintaan?
2. Paljonko projekteja peruttiin tai tilauksille tuli peruutuksia?
3. Mikä oli yrityksen liiketoiminnan tilanne ennen koronavirusta?
4. Miten työntekijäsi reagoivat koronaviruksen aiheuttamaan työtilanteeseen?
5. Jouduitteko lomauttamaan työntekijöitä?
6. Millaiseksi koitte korona-avustuksen hakuprosessin?
7. Jouduitteko täydentämään tai tarkentamaan hakemustanne hakuprosessin aikana?
8. Tuliko päätös riittävän nopeasti?
9. Onko Business Finlandin rahoituksia myönnetty mielestänne oikeilla perusteilla yrityksille?
10. Oliko korona-avustuksesta olennaista hyötyä yritykselle?